

INFORMACE PRO ZÁKONNÉ ZÁSTUPCE

**Maminko, tatínku,
odkopněte neshody.**

**NORMÁLNÍ JE
SE NESOUDIT.**

Základní informace

Vážení rodiče,

držíte v ruce materiál, který je součástí edukačního programu OSPOD Olomouc a který se skládá z osobní schůzky Vás obou rodičů na OSPOD a písemného informování o Vaší situaci.

Rozpad rodinného soužití je velkou životní krizí nejen pro dospělé, ale především pak pro děti. Situace, ve které jste se ocitli, je velmi náročná a nalézt řešení nemusí být jednoduché. Proto bychom Vás rádi podpořili a nabídli Vám naše pracovní zkušenosti a podporu na cestě, která se jeví jako nejšetrnější pro všechny členy rodiny, především pro Vaše děti. **Rodiče dětí se mohou rozejít, ale rodičovství zrušit nejde.**

Je důležité si uvědomit, že se nacházíte v životním období, do kterého jste dospěli díky vlastním krokům a na základě Vašich jedinečných rozhodnutí. Žijeme v zemi, kde jsou zaručena a chráněna osobní práva, přičemž ochrana rodiny, rodičovství¹, právo rodičů na výchovu a práva dětí na lásku a péči svých rodičů, patří k těm nejcenějším, jakým se člověku v životě může dostat.

Vy jako rodiče máte společnou odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte², neboť základním smyslem Vaší péče je zájem dítěte³. Je obrovský dar moci rozhodnout o narození člověka a je velkou odpovědností a uměním zajistit svým dětem dětství v tradiční podobě a připravit je do života.

Rozchod rodičů děti nemusí poznamenat, záleží však jen na rodičích. Je-li rozpad rodiny nezvratný, je třeba si uvědomit, že to, co dítě vždy nejvíce ničí, je intenzita sporu mezi rodiči.

Ochrana nejkřehčích vztahů v rodinném a osobním kruhu, přinese v konečné fázi pozitiva pro všechny. **Pokud však rodiče na svá práva rezignují a předají je do rukou státu, všichni postupně ztratíte, přičemž velkou ztrátou bude Vaše právo rozhodovat o sobě a o svých dětech samostatně.**

V právních normách jsou tak začleněny mechanismy, které znovu **apelují na rodiče, aby se o svých dětech dohodli**. Při rozpadu rodiny lze postupovat kultivovaně a tak, aby to děti vnímaly jen minimálně. **Jen na začátku musí být uvědomění, že každý z rodičů musí povýšit zájmy dítěte nad zájmy své.** Největším úskalím na straně rodičů totiž může být to, že se v první řadě zajímají o sebe a o svá práva (na dítě), nikoliv o své dítě a své povinnosti vůči dítěti.

¹ Listina základních práv a svobod, čl. 32, odst. 1, 4 a 5

² § 855, odst. 1, § 856, odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen NOZ)

³ Úmluva o právech dítěte, čl. 3 odst. 1; čl. 18,

Důležitým mezníkem pro úspěšné vyřešení složitých situací je vyhodnotit správně reálný stav a vlastní možnosti. Zamyslete se a odpovězte si prosím na následující otázky:

- Kam nyní směřuji a o co usiluji?
- Co nabízím pro řešení situace za sebe, čím mohou pomoci moji blízcí?
- Jak si přeji, aby vypadal život a rodinné vztahy mého dítěte v jeho rané dospělosti?
- V čem mi může pomoci stát?

Možná se Vám jeví čtyři základní otázky jako nadbytečné. Procházíte však obdobím, které je pro Vás emočně náročné a v takové situaci člověk snadno ztratí nadhled a lehce se ponoří do nekonečných dohadů.

Níže se pokusíme popsat, jakými směry se může Vaše situace ubírat, jaká právní zajištění stát poskytuje, ale naopak i to, co Vám stát poskytnout nemůže a co i nadále zůstane jedině ve Vašich rukou.

Nedopustte, aby o obrazu Vašeho budoucího života autoritativně rozhodl někdo jiný (soud).

Rodiče, kteří jsou zároveň manželi, se za účelem rozvodu manželství musí vždy obrátit na soud. Vždy probíhá nejdříve opatrovnické soudní řízení, jehož výsledkem je úprava poměrů k dítěti. Až po skončení tohoto řízení se v odděleném soudním řízení řeší rozvod manželství. Neznamená to však, že by za rodiče v manželství musel soud rozhodovat. **Rodiče mají vždy možnost podat společný návrh, uzavřít dohodu.**

Nesezdaní rodiče se na soud obracet nemusejí za předpokladu, že se na všech záležitostech ohledně dětí dohodnou.

Zamyslete se nyní prosím nad tím, v jaké fázi a před jakým rozhodnutím stojíte. Porovnejte, zda dokážete svoji rodičovskou odpovědnost⁴ a ukázněnost oddělit od vlastních pocitů křivdy, ublížení a třeba i znechucení. **Jedině Vy sami jste vybrali pro své děti svůj rodičovský protějšek a je třeba za toto rozhodnutí převzít odpovědnost.**

Soud je vždy otevřen smírnému řešení mezi Vámi a bude akceptovat Vaši dohodu, pokud nebude proti zájmu dítěte.

Obecně platí, že soud vede účastníky k nalezení smírného řešení. Za tímto účelem je informuje o možnostech mimosoudního smírního nebo mediačního jednání⁶. Takže pokud je následně soudu předložena Vaše dohoda o úpravě Vašich poměrů, soud Vaši dohodu schválí, pokud není na škodu zájmu a blahu dítěte⁷. Pokud Vaši dohodu soud uzná a akceptuje, není možné proti dohodnutému výroku podat odvolání⁸.

Soud při rozhodování o svěření dítěte do péče dbá mimo jiné i na právo dítěte na péči obou rodičů a zajímá se tedy i o schopnost rodiče dohodnout se s druhým rodičem na výchově a dalších záležitostech týkajících se dítěte.

⁴ Rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud. (srvn. NOZ § 858, § 865-874)

⁵ Soud může rozhodnout i tak, že schválí dohodu rodičů, ledaže je zřejmé, že dohodnutý způsob výkonu rodičovské odpovědnosti není v souladu se zájmem dítěte. (srvn. § 906, odst. 2 NOZ)

⁶ § 9 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen ZŘS)

⁷ § 10, odst. 1 ZŘS stanovuje: „Pokud je mezi účastníky uzavřena dohoda o předmětu řízení, sepíše soud v takovém úkonu protokol. Dokud není protokol podepsán všemi účastníky, soud k dohodě nepřihlíží.“

§ 10, odst. 2 ZŘS stanovuje: „Jestliže se dohoda podle odstavce 1 schvaluje formou usnesení a účastníci se vzdali práva na odvolání, nemusí usnesení obsahovat odůvodnění.“

⁸ § 476 ZŘS „Schválil-li soud ve věcech péče soudu o nezletilé rozsudkem dohodu rodičů, nejsou rodiče oprávněni podat odvolání do výroku, jímž byla dohoda schválena.“

Co by měla dohoda obsahovat a na čem by měla být založena?

- 1) Při vytváření dohody mezi Vámi, rodiči, **je třeba zohlednit zájem dítěte**, jinak soud Vámi předloženou dohodu zamítne. Vychází se z přesvědčení, že rodičovskou odpovědnost týkající se osoby dítěte, vykonávají rodiče způsobem a v míře odpovídající stupni vývoje dítěte. Rozhodují-li rodiče o vzdělání nebo o pracovním uplatnění dítěte, vezmou v úvahu jeho názor, schopnosti i nadání⁹.
- 2) Dítě, které je v péči jednoho rodiče, **má právo stýkat se s druhým rodičem** v rozsahu, který je v zájmu dítěte. Stejně i tento rodič má právo stýkat se s dítětem. Rodič, který má dítě v péči, je povinen dítě na styk řádně připravit, styk dítěte s druhým rodičem řádně umožnit a při výkonu práva osobního styku s dítětem v potřebném rozsahu s druhým rodičem spolupracovat¹⁰.
- 3) **Rodič, který má dítě v péči, a druhý rodič se musejí zdržet všeho, co narušuje vztah dítěte k oběma rodičům nebo co výchovu dítěte ztěžuje.** Brání-li rodič, který má dítě v péči, bezdůvodně trvale či opakovaně druhému rodiči ve styku s dítětem, je takové chování důvodem pro nové rozhodnutí soudu o tom, který z rodičů má mít dítě ve své péči¹¹.
- 4) **Rodiče jsou povinni si vzájemně sdělit vše podstatné, co se týká dítěte a jeho zájmů¹².**
- 5) Dohoda by měla navrhnout způsob péče o dítě a to svěřením **do péče jednoho z rodičů, nebo do střídavé péče, nebo do společné péče. Je důležité vědět, že svěřením dítěte do péče jednoho z rodičů nejsou krácena rodičovská práva druhého rodiče.** Určením způsobu péče se určuje v podstatě jen to, kde bude dítě bydlet a kdo bude zajišťovat jeho aktuální potřeby.

I po úpravě poměrů zůstávají oba rodiče nadále rovnocennými nositeli rodičovské odpovědnosti, pokud soud výslovně nerozhodne jinak.

⁹ § 880, odst. 1 a 2 NOZ

¹⁰ § 888 NOZ, § 927 NOZ, § 497 - § 503 ZŘS

¹¹ § 889 NOZ

¹² § 890 NOZ

Jakou pomoc lze očekávat od OSPOD Magistrátu města Olomouc?

OSPOD Vám může pomoci dospět k dohodě v rámci své poradenské a edukační činnosti, kterou dle zákona je oprávněn vykonávat¹³, resp. za použití nástrojů sociální práce, případně odkazem na další odborná pracoviště.

OSPOD je nakloněn Vám pomoci projít náročnou rodinnou situací tak, aby momentální rodičovskou neshodou trpěly co nejméně Vaše děti.

Naopak, OSPOD nemůže rozhodovat za Vás rodiče, nemůže suplovat citové a osobní vztahy mezi Vámi, rodiči a dítětem. OSPOD nehledá viníka, nevychovává. Neumí a nemůže řešit Vaše osobní konflikty a nestane se spojencem jednoho z Vás proti druhému. **OSPOD bude chtít jednat jedině s Vámi oběma. Nevyužívejte prosím OSPOD jako místo pro stížnosti a reklamace na druhého rodiče.**

Jakou pomoc lze očekávat od Okresního soudu Olomouc?

Maximální snahu o zachování Vašich osobních práv a rodičovských kompetencí. Jinými slovy maximální snahu o pochopení Vaší rodinné situace a v co největší míře je promítnout do soudního rozhodnutí.

Naopak ani soud Vám **žádným rozhodnutím neurovná Vaše osobní vztahy, pocity a pohnutky**. Váš domov a úroveň Vašich rodinných vztahů si určujete jedině sami a konečně o jejich vyspělosti může svědčit mimo jiné i skutečnost, kolikrát se v životě svých dětí vzdáte svého jedinečného práva řídit a utvářet život svých dětí a předáte je do rukou státu, soudu.

Soud rozhodne, ale Vy budete podle rozhodnutí žít. Využijte svých možností se na rozhodování o sobě podílet.

¹³ § 10 a § 11 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí ve znění pozdějších předpisů (dále je ZSPOD)

Co bude nyní následovat?

- Budete absolvovat a možná jste již absolvovali edukační schůzku na OSPOD. Tato má sloužit jako podpora pro Vás. Schůzka bude vedena jediným cílem, seznámit Vás s nastalou situací a vést Vás ke smírnému řešení. Je zřejmé, že OSPOD nebude řešit Vaše osobní vztahové záležitosti, které patří jedině do Vašeho soukromí, anebo na půdu odborníků pro mezilidské vztahy. Tím OSPOD sám o sobě není.
- Pokud se rozhodnete i po schůzce na OSPOD dále pokračovat v soudním řízení, bude následovat soudní jednání. **Přímo u soudního jednání můžete uzavřít rodičovskou dohodu.** V opačném případě Vás i soud povede stejným směrem a bude se pokoušet o to, aby výsledek Vaší rodičovské neshody byla dohoda.
- Je možné, že soud využije i své pravomoci o uložení povinnosti Vám, rodičům, využít pomoci odborného poradenského zařízení. (stejnou pravomoc má i OSPOD v rámci správního řízení).
- Pokud se rozhodnete i poté pokračovat v soudním řízení, odborné zařízení Vás povede stejným směrem. Tedy tak, aby z Vaší rodičovské neshody byla dohoda.
- Pokud se rozhodnete i poté pokračovat v soudním řízení, budete již možná odborně podpořeni a schopni uzavřít o Vašich dětech před soudem dohodu.
- Pokud neuzavřete dohodu, může mít soud již dost indicií a důkazů (včetně toho, kdo z rodičů je více nakloněn rodinným kompromisům a dokáže lépe zachovat Vašemu dítěti dobré vztahy s druhým rodičem), aby rozhodl autoritativně, případně se nevyhnete dalšímu důkaznímu řízení, včetně možnosti znaleckého zkoumání.
- Důležitá je i samostatná informace, že se u soudního řízení můžete nechat zastupovat právním zástupcem, stejně jako Vaše děti jsou před soudem zastoupeni kolizním opatrovníkem (tím bývá nejčastěji ustanoven OSPOD). Vaše osobní účast je však v opatrovnických řízeních nenahraditelná, stejně jako osobní participace v kontaktu s OSPOD. Právní zástupci však mohou být pro Vás v případě potřeby důležitou oporou, které důvěřujete a která Vám pomůže dospět ke smírnému řešení situace. Právní zastoupení v opatrovnickém řízení není nutné.

Vážení rodiče, dočetli jste až na konec. Než se s Vámi rozloučíme, dovolíme si Vám připomenout, že žádný advokát, žádný soud, ani žádný OSPOD nebude žít Váš život a že **NORMÁLNÍ JE SE NESOUDIT.**

PŘEJEME VÁM I VAŠIM DĚTEM HODNĚ ŠTĚSTÍ.

KONTAKTY

**MAGISTRÁT MĚSTA OLOMOUCE
ODBOR SOCIÁLNÍCH VĚCÍ
ODDĚLENÍ PÉČE O RODINU A DĚTI
ŠTURSOVA 1
www.olomouc.eu**

**PORADNA PRO RODINU OLOMOUC
NA VOZOVCE 622/26
tel. 731 447 451**

**MEDIAČNÍ CENTRUM OLOMOUC
LAFAYETTOVA 14
tel. 725 943 586**

**CENTRUM PRO RODINU A DĚTI
PŘEROV
POBOČKA JUNGMANNOVA 12
OLOMOUC
tel. 776 810 970**

**vzniklo ve spolupráci
s OSPOD Praha 8**